

RENBETESKOMMISSIONENS AF 1913 HANDLINGAR

XIV

Protokoll

Sommarundersökningar 1915 inom norra
afdelningens område

Protokoll fördt på Gibostad den 29 september 1915.

§ 1.

Den 27 september afreste sektionen från Tromsö till Aspenes på Finfjordeidet.

Den 28 företogs en exkursion genom den södra delen af XIII renbetesdistriktet från Aspenes öfver Fredheim till Gottersjord i Sörreisen. Härifrån fortsatte sektionen till Finsnes.

Den 29 undersöktes flyttningsförhållandena vid platsen för renarnas öfversimning mellan fastlandet och Lökhelle på Senjen. Därefter afreste sektionen till Gibostad, där upplysningar inhämtades af lensmand E. Wessel och hotellägaren m. m. Carl Möller angående flyttningsförhållandena där.

§ 2.

Lägenheten Fredheim, belägen på statens mark, medför under

nuvarande förhållanden inga svårigheter för renskötseln, enär där ej finnes något jordbruk och inga kreatur hållas där. Lägenheten bebos af Peder Andersen från Möllerhaugen, som för 2 år sedan uppfört ett hus här. Denne var för tillfället icke hemma.

I närheten af Fredheim finnes ett par mindre rengården på en gammal vall, som enligt uppgift af Ingebrigt Larsen Aspenes, förr har användts till säter under gården Möllerhaugen.

I närheten af Renvandet iaktogs en hölada och 4 hässjor hö, hvilka Larsen antog tillhöra Möllerhaugen.

§3.

A.

Angående öfversimningsstället vid Finsnes inhämtades upplysningar af Per Andersen Sjöviks 50-åriga hustru Johanna, som meddelade, att öfversimningen plägar försiggå öfver lägenheten Sjövik (bruk under Finsnes), som är belägen strax norr om den nordligaste fyren vid Finsnes. Här plögade renarna drifvas ut i sundet från en liten vik, begränsad af klippor. Landstigningen på Senjen-sidan försiggick i utmarken mellan de på kartan utsatta gårdarna Lökhelle. Samma väg användes om hösten. J. meddelade, att hon och hennes man bott på platsen i 15 år, och att de för 3 år sedan köpt lägenheten. Förr i tiden försiggick regelbunden flyttning här intill för c:a 8 år sedan. De lappar, som då begagnade denna väg, hafva slutat att flytta på denna trakt nu. För några år sedan försökte de svenska Senjen-lapparna en vår drifva sin hjord öfver här, men misslyckades vid försöket att få renarna ut i vattnet. Sedan dess hafva de ej försökt. — I våras försökte en lapp, Ole Jonsen, som under flera år bott i Salangen, att drifva sina renar öfver här. Han misslyckades och måste föra sin hjord, c:a 400 renar, öfver sundet i båtar, hvilket tog en tid af 3 à 4 dagar.

Sjövik är den enda punkt på Finsneslandet, där öfversimning

ägt rum. J. anser, att renarna särskildt under vårflyttningen göra skada, då de drifvas in och sammanpacka sig på den trånga inmarken, om denna är snöfri vid tiden för renarnas ankomst. J. önskar, att någon renflyttning här ej skulle komma ifråga.

Sektionen fick den uppfattningen, att några större svårigheter från naturens sida att få renarna till och från stranden icke förefinnas, äfven om den klippiga sluttningen ned till "fjären" är ganska brant. Denna torde dock vid höstflyttningen icke medföra någon svårighet alls. Svårigheterna från bebyggelsens sida utgöras först och främst af lägenheten Sjövik, som ligger just på den plats, där renhjorden måste sammandrifvas före öfversimningen, samt vidare af alla de stränggården, som finnas uppe i liden omkring landsvägen. Sektionen anser dock, att något lämpligare öfversimningsställe icke finnes på denna punkt, utan att man kommer i ännu större kollision med bebyggelsen.

B.

Lensmand E. Wessel, 45 år gammal,, meddelade angående flyttningsförhållandena vid Bukskind följande. Flyttning öfver Bukskind-gårdarna har försiggått hvarje höst under en följd af år utan ersättningskraf från de bofastas sida, intill dess det genom lagmandsretsdom för c:a 7 år sedan visades, att någon häfdvunnen flyttningsväg öfver dessa gårdar ej funnes, utan att öfverflyttningen skulle försiggå vid Lökhelle. Ett försök gjordes sedan af lapparna i närvaro af lensmand W. att drifva renarna öfver vid denna plats, men det misslyckades. Sedan dess hafva lapparna fortfarande flyttat såväl vår som höst vid Gibostad, om våren öfver Bukskindholmen, om hösten öfver en af Bukskind-gårdarna. Lapparna hafva härvid under höstflyttningarna nödgats träffa överenskommelse med bönderna för att få flytta genom respektive gårds inmark utan takstrisk. W. anser, att en bidragande anledning till, att bönderna vilja hafva ersättning för öfverflyttningen är den, att de på detta sätt vilja häfda sin rätt gent emot lap-

parna, så att flyttningsvägen ej skall kunna anses ligga som ett servitut på egendomarna, hvarigenom dessas värde skulle förringas. Så t. ex. har en af bönderna, Hagerup Lindgaard, före lagmandsrettsdomen blifvit nekad "boliglaan" på sin egendom, enär han ej af amtmanden tillåtits taga takst för renarnas flyttningsväg. — W. anser, att den lämpligaste vägen för höstflyttningen går öfver Johan Olsen Bukskind's egendom. Som en annan möjlighet nämnde W., att om gårdarna ingärdades längs "fjären", kunde renarna föras ned till Bukskindholmen och vidare därifrån upp genom Durmaalsskaret. Här har lappfogden Myre en gång träffat anstalter med ägaren Hans Strømmesen angående upphuggning af en flyttningsgata i skogen. W. vet ej om denna användes. Lapparna hafva en höst försökt att drifva ut renarna från viken S om länsmansgården, på samma ställe där de plägat landstiga om våren, men försöket misslyckades. — Under de båda sista åren hafva lapparna vid vårflyttningen försökt få renarna att simma från Bukskindholmen till näset norr om länsmansgården, men detta har ej lyckats, utan renarna hafva landat på den egendom, som ligger mellan detta näs och länsmansgården. Härvid hafva lapparna troligen träffat öfverenskommelse med ägaren, ty någon takst har ej hållits och inga klagomål hafva hörts.

Carl Möller, 67 år gammal, meddelade att Guttorm Jonsen Omma var den första lapp, han minns, som flyttade med sin hjord öfver sundet vid Gibostad. Detta inträffade för 50 år sedan. Ommas flyttningar pågingo under några år. Därefter kom en tid, då ingen flyttning försiggick här. De nuvarande lapparna började år 1884 flytta här och hafva sedan årligen flyttat öfver Bukskindholmen om våren samt Varnæset och Bukskind om hösten.

§4.

Då sektionen den 28 september gick öfver fjälltrakten från

Aspenes till Gottersjord var marken täckt af ett c:a 15 cm djupt snötäcke.

Uppläst och godkänt den 30 september 1915.

Justeradt i Tromsö den 8 oktober 1915.

P. Lorenz Smith.

Eric von Sydow.